

вищий радіаційний фон, ніж допустимі рівні. Але цій проблемі досі не приділяється належної уваги. В дослідженнях традиційно аналізується загальна проблема перевезень.

Існуючий стан проблеми екологічної безпеки вантажу, а також трансформаційний характер вітчизняної економіки свідчать, що найбільш важливими теоретичними і прикладними аспектами, що потребують подальшої розробки є: поглиблення сучасної парадигми щодо інформаційного забезпечення показників екологічної безпеки вантажів через розвиток теоретичних положень концепції бізнес-моделювання та визначення комплексної оцінки основних показників екологічної безпеки вантажу, проведення систематизації та узагальнення сучасних методик стратегічного аналізу інноваційних технологій вантажоперевезень на морському транспорті, формування комплексної системи оцінки ефективності бізнес-моделі підприємства по перевезенню вантажів морським транспортом.

Сучасні тенденції розвитку господарського середовища зумовили суттєву зміну поглядів науковців і практиків на процес управління вантажоперевезеннями морським транспортом та появу нового напрямку, що визначається комплексним використанням інноваційних технологій, а також дією таких факторів як креативність, динамізм, нестандартність у баченні подальшого розвитку галузі. Результатом наших досліджень є розробка сучасної концепції управління процесом вантажоперевезень на морському транспорті при реалізації сучасних інноваційних технологій.

Більш глибоко сутнісну характеристику бізнес-моделі підприємства, що займається вантажоперевезеннями, можна розкрити через її функції, визначення місії, стратегічного бачення та перспектив розвитку компанії на існуючому і перспективних ринках, вивчення майбутніх пріоритетів споживачів; забезпечення оптимального розподілу наявних та орієнтація на мобілізацію нових (потенційних) стратегічних ресурсів компанії; організація ефективної системи бізнес-процесів; формування використання та розвиток інтелектуального капіталу компанії, ідентифікація та реалізація ключових задач перевезення вантажів, підвищення конкурентоспроможності та забезпечення унікальності компанії на ринку.

А.С. Повстяна

Донецький державний університет управління

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ МІСЦЕВИМИ БЮДЖЕТАМИ ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

© Повстяна А.С., 2011

В умовах проведення в Україні адміністративної реформи особливої актуальності набуває проблема підвищення ефективності регіонального управління місцевими бюджетами. На жаль, сучасний стан місцевих бюджетів виглядає не найкращим чином, що заважає виконанню покладених на органи місцевого самоврядування складних завдань.

Як зазначає О.Амосов, механізм управління на регіональному рівні – це сукупність форм і методів впливу територіальних органів виконавчої влади та місцевого самоврядування на реформування та функціонування економічних суб'єктів у всіх сегментах і ланках господарства району. І ми не можемо не погодитися з цією думкою. Важлива роль відводиться місцевим органам влади. Система місцевих фінансових інститутів в Україні ще не має завершеного характеру і перебуває в стадії становлення. Для цієї системи ще не властива така найважливіша ознака будь-якої системи, як цілісність і самостійність. Залежність від вищестоящих органів пригнічує ініціативу та знижує відповідальність органів місцевого самоврядування, та, зрештою, негативно

позначається на реальному житті населення, через що значно знижується ефективність управління фінансовими ресурсами місцевих бюджетів.

Право кожної адміністративно-територіальної одиниці на економічну самостійність неможливе без наявності у кожного органа влади власного бюджету і права його складання, затвердження і виконання без втручання ззовні. А це означає, що кожен орган влади має володіти своїми фінансовими джерелами, достатніми для організації управління економікою і соціальною сферою на своїй території. Тому саме місцевим бюджетам, як основній фінансовій базі органів місцевого самоврядування, належить особливе місце в бюджетній системі нашої держави.

Місцеві бюджети відображають систему фінансових відносин, які складаються між територіальними громадами з одного боку і підприємствами, організаціями всіх форм власності і фізичними особами, з іншого боку, з метою створення фонду фінансових ресурсів в регіоні і їх використання.

Трансформація економіки у ринкових умовах приводить до зміни ролі місцевого бюджету. По-перше, його значення підвищується з позиції фінансового механізму впливу на весь процес розширеного відтворення за рахунок перерозподілу коштів бюджету. По-друге, його роль нівелюється за рахунок забезпечення прозорості планування й обов'язковим виконанням законодавчо встановлених обсягів формування коштів, які мають цільову спрямованість. Порядок організації мобілізації фінансових ресурсів, їх розподіл і використання - обсяги, перерахунки, контроль - відповідають демократичним принципам місцевого самоврядування. У дохідній частині місцевого бюджету концентрується та частина вартості валового внутрішнього продукту, що у процесі розподілу і перерозподілу доходів і нагромаджень може бути спрямована на соціально-економічний розвиток регіону. Основним джерелом формування фінансових ресурсів у місцевому бюджеті, є податки, сутність яких складається у примусовому відторгненні державою частини знову створеної доданої вартості. Для того, щоб ці засоби були ефективно використані саме в інноваційних галузях економіки, для формування ринкової інфраструктури, задоволення потреб зв'язаних з добробутом, зайнятістю населення, соціальним захистом, необхідна їх концентрація на регіональному рівні.

Процес управління підвідомчої території повинен здійснюватися місцевими органами влади побудованих на виборних основах і таких, що відрізняються, перш за все, орієнтованістю на захист інтересів власного міста. Тільки побудовані на демократичних принципах органи, що управляють, будуть зацікавлені в благополуччі власного міста, вони чинитимуть опір негативній дії централізованого державного управління, що йде врозрід з його інтересами.

В даному випадку особливої актуальності набувають слова Дж. Форрестера, з його фундаментальної роботи «Динаміка розвитку міста», створеної більше тридцяти років тому в умовах загострення проблем міст США: «Все більш популярними стають розмови про те, що солідна фінансова підтримка з боку федерального уряду вирішить проблеми американських міст. Гроші, навіть якщо вони є в наявності, можливо і не вирішать проблеми. Існуючі закони і практика управління, проблеми міста, зростаючи в об'ємі і складності, можуть звести нанівець будь-яку фінансову допомогу». Підсумовуючи своє дослідження, Дж. Форрестер робить висновок: «Відродження міста залежить не від обширних програм зовнішньої допомоги, а від зміни методів внутрішнього управління».

Підвищення ефективності і якості регіонального управління місцевими бюджетами, на нашу думку, це сукупність елементів, дій і цілей, які повинні бути направлені на стійкість місцевих бюджетів, їх бездефіцитність, відсутність боргу, результативність та ефективність видатків місцевих бюджетів, тощо.

Ми вважаємо, що головним елементом, що підвищить ефективність регіонального управління місцевими бюджетами, повинне стати правильне планування місцевих бюджетів. Саме від якості планування залежить результат виконання того або іншого завдання, яке необхідно вирішувати на будь-якому рівні управління. Від того, який бюджет буде затверджений, залежить його виконання. Якщо затверджено нереальний бюджет, то при найкращому його виконанні він не

стане іншим - всі його негативні сторони підсиляться й виявляться ще сильніше. Як говорить народна мудрість: «Добрий бюджет можна виконати погано. Поганий бюджет не можна виконати добре». Тому всі проблеми бюджету необхідно вирішувати на стадії бюджетного планування з використанням прогностичних показників по бюджету.

Не випадково, багато дослідників сходяться в думці, що саме на рівні місцевого самоврядування повинні вирішуватися сучасні фінансові, соціально-культурні, комунальні проблеми розвитку країни. У регіонах України накопичено значний позитивний потенціал, обумовлений наявністю різного роду ресурсів: матеріальних, науково-технічних, інтелектуальних, кадрових і інших. Це дає можливість затверджувати, що відродження країни починається з відродження її регіонів, що можуть і мають стати центрами стабілізації і післякризового розвитку.

Таким чином, основна задача, що постає перед органами місцевого управління в Україні в теперішній час, - забезпечення виконання місцевими органами влади своїх функцій за допомогою використання всього доступного фінансового потенціалу підвідомчої території.

1. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21 травня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – №24. – С. 379-429. 2. Бюджетний кодекс України. // www.zakoni.com.ua. 3. Європейська Хартія місцевого самоврядування // www.zakoni.com.ua. 4. Кравченко В. І. Місцеві фінанси України: Навч. посіб. – К.: Т-во „Знання”, КОО, 2006. – 487 с. 5. Сунцова О. О. Місцеві фінанси: Навч. пос. – К.: Центр навчальної літератури, 2009. – с 549.

О.М. Попівняк

Дрогобицький державний педагогічний
університет імені Івана Франка

ТЕРИТОРІАЛЬНІ ВІДМІННОСТІ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ ТА ІНСТРУМЕНТИ ЇХ РЕГУЛЮВАННЯ

© Попівняк, 2011

З проблемою нерівномірності розвитку регіонів стикаються багато країн світу, причому як економічно розвинені, так і такі, що розвиваються. Сприйняття гостроти цієї проблеми значною мірою визначається рівнем економічного розвитку країни. Причому, вона проявляється на всіх рівнях світового господарства – від локального до глобального – і впливає на економічний, соціальний, екологічний клімат в усьому світі та окремих державах. У зв'язку з цим пошук шляхів мінімізації негативних наслідків територіальних нерівностей розвитку, розробка ефективної регіональної політики посідає одне з центральних місць у країнах світу, особливо у країнах з високорозвинутою економікою.

Разом з тим існує різниця у підходах та напрямках як формування регіональної політики, так і стратегії у розвинутих країнах і країнах, що розвиваються. Основні напрями регіональної політики розвинутих країн в основному спрямовані на розв'язання питань, що стосуються проблемних регіонів: депресивних, старопромислових, малорозвинутих (аграрно-індустріальних з екстремальними природними умовами), надмірною концентрацією населення і господарства в межах величезних агломерацій тощо [1].

За останні (2007–2009) роки світова фінансова криза ще більше поглибила асиметрію в соціально-економічному розвитку регіонів України, зниження якої, і разом з тим, перехід до сталого суспільного розвитку не можливо забезпечити тільки за допомогою регіональної політики